Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003762

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 30-12-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Циганенко-Дзюбенко Ілля Юрійович
2. ILLIA TSYHANENKO-DZIUBENKO

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 101

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: природничі науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Екологія

Дата захисту: 21-02-2025

Спеціальність за освітою: екологія

Місце роботи здобувача: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, буд. 103, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7529

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, буд. 103, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, буд. 103, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.35.15, 34.35.25, 34.35.33, 70.27.17, 70.27.05.11

Тема дисертації:

1. Трансформація показників гомеостазу та енантіостазу гідроекосистем в умовах військового впливу (на прикладі басейну річки Мощунка)

2. Transformation of Homeostasis and Enantiostasis Indicators of Hydroecosystems under Military Impact (on the Example of the Moshchunka River Basin)

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена вирішенню важливої науково-прикладної проблеми комплексної діагностики та розробки стратегії реабілітації поверхневих вод в умовах військового впливу на прикладі річки Мощунка Київської області, екологічний стан якої зазнав катастрофічної трансформації внаслідок активних бойових дій під час російсько-української війни у 2022 році. Робота спрямована на розкриття фундаментальних закономірностей впливу військових дій на механізми гомеостазу та енантіостазу річкових екосистем та розробку науково-методологічних засад їх відновлення з урахуванням специфіки пост-мілітарних трансформацій. У роботі вперше на основі комплексного аналізу геопросторової та темпоральної динаміки екологічного стану гідроекосистем України виявлено масштабні порушення гідроекосистем внаслідок військової агресії Росії проти України, що характеризуються критичною деградацією гідрологічного режиму, руйнуванням водної інфраструктури та інтенсивним забрудненням поверхневих і підземних вод. Теоретико-

методологічний аналіз світового досвіду дослідження впливу військових конфліктів на водні екосистеми засвідчив комплексний характер деструктивних чинників, що реалізуються через множинні механізми порушення абіотичних та біотичних компонентів гідроекосистем

2. The dissertation is devoted to solving an important scientific and applied problem of comprehensive diagnostics and development of a strategy for the rehabilitation of surface waters under military influence on the example of the Moshchunka River in the Kyiv region, the ecological state of which underwent a catastrophic transformation due to active hostilities during the Russian-Ukrainian war in 2022. The work is aimed at revealing the fundamental patterns of the impact of military actions on the mechanisms of homeostasis and enantostasis of river ecosystems and developing scientific and methodological foundations for their restoration, taking into account the specifics of post-military transformations. For the first time, based on a comprehensive analysis of the geospatial and temporal dynamics of the ecological state of hydroecosystems in Ukraine, large-scale disturbances of water bodies were revealed as a result of Russia's military aggression against Ukraine, characterized by critical degradation of the hydrological regime, destruction of water infrastructure, and intense pollution of surface and groundwater. Theoretical and methodological analysis of the world experience in studying the impact of military conflicts on aquatic ecosystems has shown the complex nature of destructive factors that are realized through multiple mechanisms of disturbance of abiotic and biotic components of hydroecosystems

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Tsyhanenko-Dziubenko I., Kireitseva H., Demchuk L. Dynamics of Heavy Metal Compounds Allocation in Urbohydrotops of Kyiv Region in Post-Military Conditions. 17th International Conference Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment. EAGE Publications BV, 2023. Vol. 2023, №. 1. P. 1-5
- 2. Alpatova O., Maksymenko (Tsyhanenko-Dziubenko) I., Patseva I., Khomiak I., Gandziura V. Hydrochemical state of the post-military operations water ecosystems of the Moschun, Kyiv region. 16th International Conference Monitoring of Geological Processes and Ecological Condition of the Environment. 2022. Vol. 2022. P. 1-5.
- 3. Циганенко-Дзюбенко І., Кірейцева Г., Герасимчук О., Скиба Г., Хоменко С. Антропогенний вплив війни на водні ресурси: аналіз та потенційні шляхи відновлення. Проблеми хімії та сталого розвитку. 2024. № 3. С. 51–59.
- 4. Кірейцева Г.В., Циганенко-Дзюбенко І.Ю., Герасимчук О.Л., Скиба Г.В., Хоменко С.В. GAP-аналіз водокористування у контексті запобігання евтрофікації річки Тетерів в межах урбоекосистеми м. Житомира. Екологічні науки. 2024. Вип. 4(55). С. 53-58.
- 5. Tsyhanenko-Dziubenko I., Kireitseva H., Fonseca Araújo J. Physiological and biochemical biomarkers of macrophyte resilience to military-related toxic stressors. Journal Environmental Problems. 2024. Vol. 9, №4. P. 227–234
- 6. Кірейцева Г., Циганенко-Дзюбенко І., Замула І., Демчук Л. Аналіз стану та моніторинг поверхневих гідроекосистем Чернігівської області. Вісник 12 Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, 2024, Випуск 1(144), С. 84-91.
- 7. Tsyhanenko-Dziubenko I., Ševičienė V., Ustymenko V. Dissecting biochemical mechanisms that mediate tolerance to military chemical stressors in diverse malacological systems. Environmental problems. 2024. Vol. 9 Num.1. PP. 51-58

- 8. Хом'як І. В., Брень А. Л., Медвідь О. В., Хом'як А. К., Максименко (Циганенко-Дзюбенко) І. Ю. Динаміка рослинності суходолу на території кар'єрів як модель пост-мілітарного відновлення дикої природи. Український журнал природничих наук. 2023. №5. С.61–69
- 9. Циганенко-Дзюбенко І.Ю., Кірейцева Г.В., Демчук Л.І., Скиба Г.В., Вовк В.М. Оцінка стану та фіторемедіаційного потенціалу антропогенно трансформованих гідроекосистем Малинщини. Екологічні науки. 2023. Вип. 5 (50). С. 81-87.
- 10. Циганенко-Дзюбенко І., Кірейцева Г. Фізіолого-біохімічні механізми стійкості Planorbarius corneus L. до впливу хімічних стресорів війни. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Екологія. Публічне управління та адміністрування». 2023. № 4. С. 18-25.
- 11. Циганенко-Дзюбенко І., Хом'як І., Кірейцева Г. Моделювання динаміки водних і прибережно-водних рослинних угруповань у пост-мілітарних умовах. Проблеми хімії та сталого розвитку, 2023. Випуск 2. С. 26–37
- 12. Демчук Л., Кірейцева Г., Циганенко-Дзюбенко І., Вовк В. Концепція екологічної безпеки держави в контексті сталого розвитку та євроінтеграції. Проблеми хімії та сталого розвитку. 2023. Вип 1. С. 3–11.
- 13. Циганенко-Дзюбенко І.Ю., Гандзюра В.П., Алпатова О.М., Демчук Л.І., Хом'як І.В., Вовк В.М. Гідрохімічний статус пост-мілітарних водних екосистем с. Мощун, Київської області. Екологічні науки. 2023. Вип. 1 (46). С. 53-58.
- 14. Хамдош І.Н., Циганенко-Дзюбенко І.Ю. Використання нормалізованих індексів NDVI/NDWI для оптимізації гідроекологічного менеджменту в умовах військового впливу. Всеукраїнська наукова конференція здобувачів вищої освіти та молодих учених «Екологічна безпека та раціональне природокористування», 14 листопада 2024 р. : тези доп. – Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2024. С. 186-187.
- 15. Циганенко-Дзюбенко І.Ю. Worlds water conflicts або військова тактика ураження гідроекосистем. Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених «Екологічна безпека та раціональне природокористування», 16 листопада 2023 року. Житомир : Житомирська політехніка, 2023. С. 255-256
- 16. Таран Є.О., Циганенко-Дзюбенко І.Ю., Матвієнко М.Г. Застосування методів біоіндикації для оцінки стану екосистем та післявоєнного відновлення. Продовольча та екологічна безпека в умовах війни та повоєнної відбудови: виклики для України та світу: мат. Міжн. наук.-практ. конф., секція 3: Роль тваринництва, ветеринарної медицини та харчових технологій в умовах війни та вирішенні завдань плану відродження України (м. Київ, 25 трав. 2023 р.). Київ, 2023. С. 571- 575.
- 17. Кабанов Г.А., Циганенко-Дзюбенко І.Ю., Алпатова О.М. Вплив військових тренувань у зоні місць базувань країн НАТО на водні екосистеми. Тези Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених "Сталий розвиток країни в рамках Європейської інтеграції", 30 листопада 2022 року. Житомир: «Житомирська політехніка», 2022. С. 46-47
- 18. Demchyk L., Kireitseva H., Tsyganenko-Dzyubenko I. Features of the application of a systematic approach to the determination of the aquatic environment of anthropogenically transformed hydrotopes. The 51st International scientific and practical conference (May 10-11, 2023, Berlin, German). P.12- 17
- 19. Кисіль Е.Р., Костюченко Л.М., Вовк В.М., Циганенко-Дзюбенко І.Ю. Структура антропогенного впливу на водні об'єкти Малинської територіальної громади. Матеріали ІІ Міжнародної наукової конференції, м. Дніпро, 17 березня, 2023р. / Міжнародний центр наукових досліджень. —Вінниця: Європейська наукова платформа, 2023. с. 269-270.
- 20. Максименко (Циганенко-Дзюбенко) І., Алпатова О.М. Фіторемедіаційний потенціал антропогенно трансформованих біогідроценозів Малинської ОТГ. Тези XVIII Всеукраїнської наукової on-line конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених з міжнародною участю «Сучасні проблеми екології» 06 жовтня 2022 року. Житомир : Житомирська політехніка, 2022. С. 53-55

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0123U102467

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кірейцева Ганна Вікторівна

2. HANNA KIREITSEVA

Кваліфікація: к.е.н., доцент, 08.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, буд. 103, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гребінь Василь Васильович

2. VASYL HREBIN

Кваліфікація: д.геогр.н., професор, 11.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бєдункова Ольга Олександрівна

2. Olga Bedunkova

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет водного господарства та природокористування

Код за ЄДРПОУ: 02071116

Місцезнаходження: вул. Соборна, буд. 11, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трохименко Ганна Григорівна

2. Anna Trokhymenko

Кваліфікація: д. т. н., професор, 21.06.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Код за ЄДРПОУ: 02066753

Місцезнаходження: проспект Героїв України, буд. 9, Миколаїв, Миколаївський р-н., 54007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Герасимчук Людмила Олександрівна

2. LIUDMYLA HERASYMCHUK

Кваліфікація: к.с.-г.н., доцент, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний університет "Житомирська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 05407870

Місцезнаходження: вул. Чуднівська, буд. 103, Житомир, Житомирський р-н., 10005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Луньова Оксана Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Луньова Оксана Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Довгалюк Віта Валентинівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

